

Октомври 1933 г.

Бирзула, Украйна

Осемнайсетгодишната Аделине се бе повдигнала на пръсти в месарницата, която предлагаше кашер месо в градчето, и гледаше удивено как месарят увива цяло прясно пиле в хартия. Прясно пиле. Кога за последен път бе видяла или дори си бе позволила да мисли за нещо такова?

И беше сигурна, че ще го опита. Ами, разбира се. Тя щеше да го сготви, нали?

Аделине не можеше да изтрие усмивката от лицето си, дори и да искаше. Да изпече прясно пиле. Да яде прясно пиле, след като само преди месеци... А ето я сега, живее в разкош!

Месарят сложи пилето на тезгяха.

– Кажу ми, госпожа Кантор, че е благословена жена. Това е първото пиле, което мога да предложа от месеци насам. Истинско чудо е, че дойде точно в този момент.

– Благодаря, господин Берман – отговори Аделине, усмихна се и прибра пилето в торбата на рамото си.

Тя забърза навън, развълнувана. Хладен бриз я удари в лицето и ѝ напомни, че зимата не е далече, въпреки че тази мисъл не я притесни толкова, колкото можеше да я притесни преди година или две.

След като Аделине, майка ѝ и сестра ѝ бяха изхвърлени от семейното стопанство, изпратиха Адела да работи в кооперативно стопанство на хълмовете извън Бирзула – малък град на около двеста километра на север от Одеса. Месеци наред, в изгаряща жегата и хапещ студ, тя влизаше боса в бърчи с кал и слама, смесвайки ги за тухли с голи крака. Имаше моменти, когато си мислеше, че краката ѝ ще се счупят като ледени висулки под зимна стряха, а друг път толкова се отчайваше, че се чудеше дали някога ще види дори и миг по-щастлив живот. После, през есента на 1932 година, за да добави към нещастията ѝ, Сталин прекъсна снабдяването с храна.

Когато Аделине излезе с пилето от месарницата, тя си спомни дните по време на Гладомора, когато беше толкова гладна, че халюцинираше пиле и се кълнеше, че вижда димящи чинии от нуделите с яйца на майка ѝ и печени птици да се появяват във въздуха точно пред очите ѝ. По-късно отслабна толкова, че един мразовит ден припадна в бърчите с кал, разболя се от пневмония и едва оцеля.

Колкото и трудни да бяха за нея месеците на глад и колкото и сигурна да беше, че никога повече няма да има по-добър живот, когато възстанови от пневмонията, сестра ѝ Малия чу, че в града предлагат работа, и то на закрито. Аделине получи тази работа и сякаш за миг животът ѝ се промени към по-добро.

Вече минаха почти шест месеца – помисли си тя, докато носеше пилето, и се мушна по широка алея, мина покрай задния вход на вече затворената за деня фурна и тръгна покрай задните дворове на редица големи къщи. Влезе през портата на третата и се изкачи по стълбите до задната врата.

Вътре изрита обувките си, обу чехлите, които трябваше да носи вкъщи, и внесе пазарската торба в кухнята. Още щом я остави, един ведър женски глас извика на руски от другата стая:

– Аделка, ти ли се връщаш толкова скоро?

– Да, госпожо Кантор – отговори Аделине, сложи си престилката и отиде в предната стая, където до прозореца седеше възрастна жена с одеяло върху коленете и черен пуловер на раменете.

На масата пред госпожа Кантор имаше чайник и обикновен сервиз. Срещу господарката на Аделине седеше жена в края на двайсетте си години. Облечена беше с простичка кафява рокля, шал и забрадка. На пода до нея лежеше голяма книга.

– Естер, това е моето тайно съкровище – представи я госпожа Кантор. – Казва се Аделине. Аз я наричам Аделка. Нещата, които прави в кухнята, са истинска магия!

– Нали не искаш да кажеш вещерство? – засмя се Естер. При тези думи Аделине се намръщи и Естер размаха ръце. – Не, не, не намерявам, че... О, няма значение. Какво ще готвиш днес, Аделине?

– Каквото е намерила при всекидневното пазаруване – намеси се госпожа Кантор, преди Аделине да успее да отговори. – Намира, каквото успее, и после не знам какво прави в кухнята, но е истинска магия.

– Благодаря, госпожо. Обичам да готвя – усмихната, наведе глава Аделине.

– Личи си.

– И така? – продължи Естер. – И какво намери днес?

Аделине вдигна глава, погледна от Естер към госпожа Кантор и се изпълни с вълнение. – Цяло прясно пиле!

Естер ахна. Госпожа Кантор плесна с ръце по бедрата си.

– Не! Къде?

– В магазина на господин Берман. Тъкмо бяха заклали пилето, когато влязох случайно.

– Кашер ли е? – попита Естер.

– Да, госпожо. Искам да кажа, предполагам. Щом е от господин Берман?

Госпожа Кантор нададе радостен вик и размаха кокалести юмруци над главата си.

– Ще поканя семейството на сина си! Това е повод за празнуване!

За изненада на Аделине, Естер не споделяше радостта на господарката ѝ.

– Сигурна ли сте, госпожо Кантор? Когато толкова много хора все още гладуват?

Възрастната жена се отрезви, но после кимна.

– Знам, че хората все още гладуват, мила, но също така съм сигурна, че и ако самият Мойсей е бил попаднал на пиле, докато се е скитал из пустинята, е щял да го скрие от всички племена на Израил и да го изяде със семейството си.

Естер се разсмя, въпреки че ръката ѝ се стрелна към устата ѝ, и възкликна:

– Госпожо Кантор!

– Какво?

– Имате късмет, че равинът не е тук да ви чуе.

Госпожа Кантор отметна глава назад и се разсмя.

– Е, има някои неща, които равините не трябва да чуват, но когато става въпрос за истинска пилешка супа, мисля, че той ще ме подкрепи.

– Ако сложите купичка и за него! – поясни Естер.

– Точно така – изсмя се гръмогласно госпожа Кантор и погледна Аделине. – Колко е голямо пилето, мила?

– Доста, госпожо.

– Ще стигне ли за сина ми, жена му и дъщеря му? И за приятелката ми Естер?

– О, госпожо Кантор, не бих могла – възрази Естер. – Наминах само да ви видя.

Госпожа Кантор я стрелна с поглед.

– Намина в момента, когато наскред пустинята се появи пиле, така да се каже.

Естер се засмя.

– Е, ще е приятно... ще е много приятно да опитам малко.

– Не само ще опиташ – каза госпожа Кантор. – Аз ям като мишка. Кога ще е готово, Аделка?

Аделине се замисли и отговори:

– До залез слънце? Може би малко след това?

– Нека да е малко след това – обърна се възрастната жена към Аделине и Естер.

– Имам да свърша някои неща, но ще се върна – усмихна се Естер и стана.

След като Естер излезе, госпожа Кантор наклони глава към Аделине и каза:

– Е?

Аделине се стресна, защото беше потънала в размяната на шеги между двете жени, изчерви се, поклони се бързо и отговори:

– Извинете, госпожо Кантор. Имате ли нужда от нещо, преди да се захвана с пилето?

Изражението на възрастната жена омекна.

– Имам нужда да подремна, мила. Сложи тази книга на рафта в кухнята, ако обичаш. А преди да свариш пилето, ще изтичаш ли до къщата на сина ми да кажеш новината на снаха ми?

– Да, госпожо – отговори Аделине и взе книгата.

– Знаеш ли къде живеят?

– Знам.

– Умно момиче – отвърна госпожа Кантор и намести одеялото на скута си. – Хайде, тръгвай, тогава. Имаш ли достатъчно дърва за печката?

– Мисля, че да – отговори Аделине и изтича в кухнята.

Тя остави книгата на полицата, но когато вдигна капака на сандъка с дървата, видя, че са останали по-малко, отколкото ѝ се стори сутринта, когато запали огъня.

– Ще трябва да взема още дърва, когато изляза, госпожо – извика тя и пусна тежкия капак.

От вибрацията книгата, която бе донесла в кухнята, се плъзна от полицата и падна на пода зад нея.

– Побързай! – подкани я госпожа Кантор.

– Да, госпожо! – извика в отговор Аделине.

Наведе се да вземе книгата и видя, че е колекция илюстрации и рисунки, и отвори на една, която изобразяваше красива зелена долина, заобиколена от планини със снежни върхове и река, която се извиаше през нея. Израснала в равнинна Украйна, Аделине никога не беше виждала такава сцена и тя ѝ се стори така омагьосваща, че един дълъг миг остана втренчена в нея.

– Тръгваш ли, момиче? – извика госпожа Кантор.

– Веднага! – отговори Аделине, затвори бързо книгата и я остави на полицата с още една, по-тежка книга върху нея.